

Pedagogická prax 1 ako nástroj zvyšovania profesijnej praktickej prípravy budúcich učiteľov a jej inovácie

Elena Diechová, Olena Hundarenko

Kvalita regionálneho školstva je závislá od kvality pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí v školskom prostredí v danom regióne pôsobia. Vysoké školy sa v rámci pregraduálnej prípravy venujú aj vzdelávaniu jednej z kategórií pedagogických zamestnancov, ktorou je učiteľ. Nakoľko sa v rámci prípravy budúcich učiteľov jedná o prípravu na výkon konkrétnej profesie, musí obsahovať dve súčasti - teoretickú akademickú prípravu a profesijnú praktickú prípravu. Profesijná praktická príprava budúcich učiteľov predstavuje kľúčovú súčasť pedagogického vzdelávania, ktorá zabezpečuje prechod od teoretických koncepcií k praktickým aplikáciám pedagogických metód a stratégií v reálnom vzdelávacom prostredí. Táto fáza vzdelávania umožňuje budúcim učiteľom získať potrebné skúsenosti a kompetencie. Dôležitosť profesijnej praktickej prípravy spočíva v tom, že umožňuje študentom učiteľských študijných programov rozvinúť svoje pedagogické zručnosti, riadiac sa najnovšími výskumami a metódami vzdelávania. Pedagogická prax zároveň rozvíja schopnosť adaptácie študentov na rôzne výzvy, ktoré práca s triednym kolektívom prináša (žiaci so zdravotným znevýhodnením, rizikové správanie žiakov a i.). Touto praktickou činnosťou sa prispieva k tomu, že budúci učitelia budú schopní efektívne a kompetentne viesť vzdelávacie procesy a prispievať k rozvoju žiakov. Prezentovaný príspevok pojednáva o význame Pedagogickej praxe 1 ako o úvodnom type pedagogickej praxe, ktorá má demonštračný charakter a ktorej úlohou je oboznámiť študentov 2. ročníkov bakalárskeho stupňa štúdia Fakulty humanitných vied, Žilinskej univerzity v Žiline so základnými náležitosťami učiteľskej práce súvisiacimi s chodom školy a organizáciou školského roka. Zameriavame sa tiež na popis zrealizovaných inovácií v obsahu predmetu Pedagogická prax 1, ktoré vyplývajú zo záverov projektu „Pedagogická prax ako determinujúci faktor adaptácie moderného učiteľa v kontexte vedomostnej spoločnosti.“

Fotografia v procese vysokoškolskej výučby u budúcich pedagogických zamestnancov

Daniel Stehlík

Fotografia v procese vysokoškolskej výučby u budúcich pedagogických zamestnancov predstavuje najefektívnejšie možnosti vzdelávania študentov v oblasti fotografie od najzákladnejších pravidiel, umeleckých pohľadov až po profesionálnu prácu s produktovou fotografiou, ako aj napokon predstavenie agentúrnej práce fotoreportéra a jeho možností. Zároveň v nadväznosti na danú problematiku predstavuje všetky dôležité podmienky a možnosti, ktoré prináša dynamická fotografia, ktorú musí pri svojej každodennej pracovnej náplni vedieť tvoriť, respektíve ovládať každý fotoreportér. Okrem iného príspevok predstavuje budúcim pedagogickým zamestnancom možnosti praxe pre študentov, ktoré môžu nadobudnúť ako v rôznych tlačových agentúrach, médiách, kreatívnych štúdiách, tak aj v procese športových klubov a rôznych mestských či oblastných organizáciách. V súvislosti s prácou v rámci oblasti fotografie je vedieť aj fotografie správne spracovať v rôznych grafických editoroch a iných nástrojoch, ktoré môžu súvisieť práve s danou problematikou. Preto príspevok sa venuje aj najpoužívanejším takýmto nástrojom a následným procesom v súvislosti s fotografiou, ktoré musia budúci pedagogickí zamestnanci v oblasti fotografie ovládať a vzdelávať v rámci oblasti fotografie študentov aj najnovším fotografickým trendom a úpravám, ktoré požaduje trh z dôvodu ich vlastného uplatnenia. Napokon poslednou dôležitou témou, ktorú predstavuje uvedený príspevok, tak je mobilná fotografia, ktorá sa predovšetkým v poslednom desaťročí stala dôležitým hráčom v oblasti fotografie, a preto sa musia vedieť orientovať pedagogickí zamestnanci aj v tejto problematike.

Analýza a evalvácia dát získaných prostredníctvom interview s cvičnými učiteľmi po zavedení inovovaného modelu pedagogickej praxe PP3

Marta Lacková, Eva Leláková

Predkladaná prezentácia sa zaoberá analýzou a evalváciou interview s cvičnými učiteľmi po zavedení inovovaného modelu pedagogickej praxe PP3 (Pedagogickú prax 3) v letnom semestri akademického roka 2022/2023, ktorú študenti Fakulty humanitných vied Žilinskej univerzity v Žiline (FHV UNIZA), konkrétne učiteľského študijného programu: učiteľstvo anglického jazyka a literatúry a výchovy k občianstvu absolvovali na vybraných cvičných školách. Interview, ktoré pozostávalo zo šiestich základných otázok, mapovalo základné oblasti pripravenosti študenta na pedagogickú prax. Prvá otázka sa týkala oblastí, v ktorých boli počas trvania pedagogickej praxe zaznamenané u študentov zlepšenia a ich prejavy. Druhá otázka sa vzťahovala na využívanie moderných digitálnych technológií vo vyučovacom procese a digitálne zručnosti, ktorými študenti disponovali počas pedagogickej praxe. Tretia otázka odkazovala na spoluprácu študenta pri rozboroch edukačnej činnosti. V rámci štvrtej otázky mali cviční učitelia popísať oblasti, v ktorých vnímali zlepšenie alebo zmenu komunikácie medzi cvičným učiteľom, cvičnou školou a fakultou po zavedení inovovaného modelu pedagogických praxí. V piatej otázke boli respondenti vyzvaní, aby zhodnotili celkovú kvalitu pedagogickej praxe, teda úroveň odbornej prípravy študentov. V poslednej (šiestej) otázke mali cviční učitelia možnosť uviesť doplňujúce komentáre/pripomienky k inovovanému modelu pedagogickej praxe. Respondenti pozorovali zlepšenie vo všetkých oblastiach pripravenosti študentov na prax, pričom najviac vyzdvihli zlepšenie informovanosti, zjednodušenie vyplňovania dokumentov a ich prehľadnosť. Zároveň odporučili, aby sa v rámci študijného programu viac aplikoval rozvoj kritického myslenia a kreativity s dôrazom na využívanie IKT a ďalších inovatívnych vyučovacích metód.

Aktivizácia žiaka/študenta vo vyučovacom procese s využitím interaktívneho displeja

Patricia Rafajdusová, Rastislav Metruk

V dnešnej dobe predstavujú interaktívne displeje inovatívny nástroj na podporu vzdelávania a zapájania žiakov/študentov do vyučovacieho procesu. Tento príspevok sa zameriava na význam a výhody interaktívnych displejov pri aktivizácii žiakov/študentov v rôznych vyučovacích situáciách. Pokúsime sa predstaviť, ako tieto technologické nástroje môžu učiteľom poslúžiť na zlepšenie interaktivity, zaujatosti a dosahovania výsledkov vzdelávania, avšak rovnako aj aspekty, ktoré dokážu vyučovací proces spomaľovať či narúšať. Štrukturalizácia vyučovacieho procesu s využitím interaktívnych displejov je taktiež dôležitou časťou vyučovacieho procesu. Diskutujeme o tom, ako učelia môžu efektívne integrovať tieto displeje v rámci svojich vyučovacích metód s dôrazom na tvorbu jasnej učebnej štruktúry, ktorá umožňuje študentom ľahký prístup k vzdelávacím materiálom a využívaniu učebných pomôcok v školskom aj mimoškolskom prostredí. Nastavenie pravidiel pre používanie interaktívneho displeja je ďalším kľúčovým aspektom tejto problematiky. Taktiež načrtneme, ako definovať správne postupy a pravidlá pre interakciu s displejom, aby sa zabezpečila jeho adekvátna a efektívna využiteľnosť v rámci vyučovacieho prostredia. Výstupy tohto príspevku môžu byť nápomocné učiteľom, školám a vzdelávacím inštitúciám pri rozhodovaní sa o implementácii interaktívnych displejov do vyučovacieho procesu s cieľom podporiť aktívnu účasť žiakov/študentov, zlepšiť štruktúru vyučovania a vytvoriť pravidlá pre ich správne využívanie.

Využívanie IKT pri výučbe anglickej literatúry u slovenských učiteľov angličtiny

Katarína Danková

Počítač a IKT zariadenia a technológie sú dnes neodmysliteľnou súčasťou života a samotného vyučovacieho procesu. Stále väčší počet študentov má prístup k online technológiám, IKT však využívajú hlavne na osobné účely. Mnohí preto vítajú možnosť využiť IKT aj na vzdelávanie. Vhodným využívaním týchto prostriedkov spolu s modernými metódami môžeme dosiahnuť zlepšenie interaktívnej komunikácie medzi žiakmi a učiteľom, aby preberané učivo bolo pre žiakov zaujímavejšie, prístupnejšie, aby sa lepšie využila spätná väzba, teda aby bol žiak vo vyučovacom procese aktívnejší a vyučovanie efektívnejšie. Vyučujúci by mal vedieť využiť IKT pre aktivizáciu žiakov, tak aby pri tom angažoval všetkých žiakov a ponúkol im dostatok priestoru pre vyjadrenie ich názorov, ale aj dostatok priestoru na overenie vedomostí. Skĺbenie týchto požiadaviek nie je jednoduché, práve preto budú počas prezentácie odprezentované dve rozdielne aplikácie Blooket a Poll everywhere, ktoré svojimi vlastnosťami zjednodušujú život vyučujúcim a spríjemňujú učenie sa žiakom. Blooket je aplikácia, ktorá v sebe spája vedomostný kvíz s hrou a súťažením a tým motivuje žiakov k dosiahnutiu lepších výsledkov a teda čítaniu literárnych diel. Poll everywhere poskytuje vyučujúcim hneď niekoľko rôznych aktivít, ktoré môžu využiť počas vyučovania, akými sú napríklad brainstorming, slovné oblaky (word clouds), škála emócií (emotion scale) a ďalšie. Jednoduchosť pri používaní je jednou z predností tejto aplikácie, ktorú ocenia najmä učitelia. Žiakov naopak zaujme rozmanitosť aktivít a možnosť vyjadriť svoje názory ľahko a anonymne.

Implementácia IKT do pedagogických praxí ako nástroj na zefektívnenie procesných úkonov

Veronika Mažgútová, Vladimír Filip

Príspevok sa zameriava na implementáciu informačných a komunikačných technológií (IKT) do pedagogických praxí, s dôrazom na ich úlohu pri zefektívňovaní procesných úkonov v oblasti vzdelávania. Skúmaná je integrácia IKT do vyučovacieho procesu s cieľom identifikovať potenciálne výhody, riziká a vplyv na akademické prostredie. Výsledky príspevku môžu prispieť k lepšiemu pochopeniu využitia moderných technológií v pedagogickom kontexte a jeho pozitívne účinky na efektívnosť vzdelávania v kontexte inovovaných modelov pedagogických praxí. Príspevok sa venuje možnostiam a pozitívam využívania open source nástrojov pre zefektívňovanie administratívnych, ale aj odborných procesov. Open source nástroje prinášajú mnoho výhod, ktoré ich robia veľmi atraktívnymi pre používateľov. Jednou z hlavných výhod je ich dostupnosť a to, že sú obvykle zdarma a ich využívanie nie je viazané na licenčné poplatky. To umožňuje v rámci inovácie pedagogických praxí ekonomicky riešiť implementáciu IKT do niektorých procesov a zefektívňovať tak administratívne úkony súvisiace s dokumentami, ktoré jednotliví účastníci pedagogických praxí v ich priebehu odovzdávajú. Open source softvéry sú známe svojou schopnosťou rýchlo reagovať na zmeny a potreby trhu. To znamená, že nové funkcie a vylepšenia môžu byť rýchlo implementované, čo v budúcnosti zabezpečuje pre pedagogickú praxu schopnosť udržať krok s neustále sa meniacim technologickým prostredím. Konkrétne príklady využívania a implementácie open source riešenia pre pedagogickú praxu budú vysvetlené na modelových situáciách v pripravovanom elektronickom prostredí pre inovované pedagogické praxe v prostredí Fakulty humanitných vied Žilinskej univerzity v Žiline.

Literatúra, kritické myslenie a pedagogická prax – zistenia a perspektívy

Marek Hampl

Prezentácia sa zaoberá prístupmi k výučbe literatúry, ktoré sú orientované na vyhodnotenie podpory zručností súvisiacich s rozvojom kritického myslenia v rámci výučby literárne orientovaného predmetu. Príspevok predstavuje koncept kritického myslenia, jeho charakteristické vlastnosti a potenciál pre rozvoj žiaka. Predstavuje tiež dôvody pre zapojenie literatúry do vyučovacieho procesu a to vo forme podporného prvku pri rozvíjaní kritického myslenia. Zaoberá sa rôznymi zručnosťami, ktoré môžu študenti syntézou literatúry a prvkov kritického myslenia získať (ako napr. rozvoj čitateľských zručností) a neskôr ich implementovať pri pedagogickej praxi. Výsledky prístupov k zvyšovaniu zručností súvisiacich s rozvojom kritického myslenia sú prezentované formou prezentácie výsledkov dotazníkov, ktoré boli distribuované študentom prvého ročníka bakalárskeho stupňa štúdia, ktorí boli zapísaní na literárne orientovaný predmet v rámci ich štúdia. Otázky v rámci dotazníka boli zamerané na organizáciu seminárov, ktorá sa týkala časovej dotácie, ktorá bola venovaná prezentácii a vyjadrovaniu názorov študentov na jednotlivé literárne diela, ktoré boli predmetom diskusie v rámci seminárov. Druhá otázka v rámci dotazníka sa týkala celkového prínosu predmetu ako takého pre rozvoj kritického myslenia študentov. Zistené závery naznačujú primerané perspektívy pre rozvoj zručností súvisiacich s kritickým myslením, ktoré môžu byť rozvíjané ďalších semestroch štúdia pri literárne orientovaných predmetoch.

Podpora psychického zdravia slovenských a ukrajinských detí prostredníctvom ranných stretnutí v slovenských školách: nástroje pre budúcich učiteľov

Halyna Handzilevská, Eva Škorvagová, Jana Dzuriková

V kontexte dnešného vzdelávacieho prostredia sa „ranné stretnutia“ s deťmi v školskom prostredí stávajú dôležitou témou pre výskum a terapeutickú intervenciu. „Ranné stretnutia“ so žiakmi v školskom prostredí môžu byť významným fenoménom, ktorý podporuje a ovplyvňuje nielen psychické a emocionálne zdravie žiakov, ale aj kvalitu ich vzdelávania. Zameriavame sa na predstavenie nového prístupu k riešeniu ranných stretnutí so žiakmi vo vyučovaní, ktorý kombinuje metódy psychodrámy a techniky kognitívno-behaviorálnej terapie, prvky schématerapie a na emócie zameranej terapie s cieľom zlepšiť psychosociálnu pohodu a školský výkon žiakov. Výskum je venovaný hľadaniu a implementovaniu efektívnych nástrojov pre budúcich učiteľov, ktoré by mohli využívať so slovenskými a ukrajinskými žiakmi pri „ranných stretnutiach“ na Slovensku. Relevantnosť výskumu umocňuje problém psychickej adaptácie ukrajinských detí na vzdelávanie na Slovensku. Pre učiteľa je dôležité, aby bol odolný a dokázal psychologicky pripraviť žiakov na školský deň, formovať v nich emocionálnu stabilitu, zručnosti konštruktívnej interakcie. V tejto súvislosti je opodstatnená účinnosť integrácie a využitia psychodrámy a techník kognitívno-behaviorálnej terapie, prvkov schématerapie a na emócie zameranej terapie, ktoré prispievajú k uvedomeniu si účastníkov, ako ich myšlienky a správanie ovplyvňujú ich vlastné pocity, emócie a sociálne prostredie, ich seba prijatie a vzťah k druhým. Ponúknuté metódy tiež odomykajú kreativitu a spontánnosť, podporujú emocionálne prežívanie, učia žiakov uvoľneniu a upokojeniu, presmerovaniu negatívnych myšlienok na myšlienky alternatívne, vyvážené. Výskum sa neobmedzuje na konkrétny konečný zoznam psychodramatických a kognitívno-behaviorálnych intervencií, ale otvára priestor pre doplnenie, vývoj a aplikáciu ďalších techník a prístupov vo vyučovaní. Je zreteľne orientovaný na praktické využitie týchto nástrojov v školskom prostredí na Slovensku a prispieva k rozvoju psychologickej odolnosti a adaptácie žiakov v rámci ich vzdelávania.

K pozitívnym aspektom nazerania študentov učiteľských študijných programov na implementáciu inovatívnych, interaktívnych a inkluzívnych prístupov v súčasnej výchove a vzdelávaní s ohľadom na ciele PP1 – kritická analýza a syntéza

Jakub Švec, Matúš Formanek

Pedagogické praxe v bakalárskom stupni štúdia (PP1) sú obligatórnou súčasťou učiteľských študijných programov a predstavujú priestor stredu medzi akademickou teóriou a učiteľskou praxou. Predkladaná práca pracuje s dátami získanými od študentov bakalárskeho študijného programu učiteľstvo anglického jazyka a literatúry a výchovy k občianstvu, podieľajúcich sa na PP1 v rámci konkrétneho časového vymedzenia na konkrétnych školách. Článok reflektuje na jednotlivé otázky a odpovede z dotazníka, ktorý študenti vypracovávali bezprostredne po ukončení PP1, a ktorý bol cielený na názory účastníkov PP1 na získané praktické vedomosti a skúsenosti ako aj na konkrétnu prácu učiteľov a prístup školy. Článok pracuje s hypotézou o pozitívnom vnímaní aspektov modernej výučby v zmysle využívania interaktívnych prvkov v tomto procese zo strany učiteľov. Okrem toho taktiež pracuje s vnímaním inovatívnych a inkluzívnych prístupov vo výchove a vzdelávaní, s ktorými prišli študenti na PP1 priamo do kontaktu a túto skúsenosť zahrnuli aj do odpovedí v dotazníku. Príspevok tak vyvracia prostredníctvom analýzy a následnej syntézy istým spôsobom dogmatické, resp. neverifikované paušalizácie o prevládajúcich zastaralých pedagogických metódach v súčasnom výchovno-vzdelávacom procese. Článok ponúka na uvedené témy hneď niekoľko pozitívnych zistení, ktoré sa snaží zhrnúť do komplexnejšieho vyhodnotenia a sumarizácie.